

Endesa: l'espoli de l'aigua a la Ribagorça

La central elèctrica subterrània de Montanyana, que alimenta dues turbines, passa desapercebuda tot i generar quasi el 50% de l'energia que consumeix Lleida

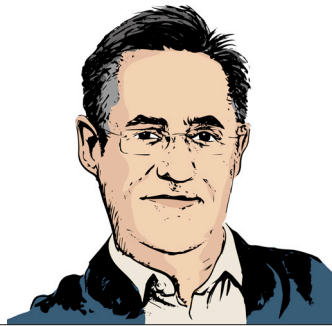
Passo l'agost al petit poble del meu pare, Areny de Noguera, al nord de la Franja de Ponent aragonesa. Entre Alfarràs i el Pont de Suert el riu Noguera Ribagorçana fa de frontera entre Catalunya i Aragó, tot i que la vall del riu ha estat sempre un punt de trobada (comerç, casaments...) més que no pas de separació. Només des de l'etapa autonòmica hi han divergit les tendències inversores: l'asfíxia financera creixent de la Generalitat catalana ha repercutit negativament en les inversions públiques a la banda catalana, en contrast amb els vuit anys de la presidència aragonesa de Marcel·lí Iglesias. Franjolí de Bonansa, a tocar del Pont de Suert, Iglesias va impulsar inversions públiques destacables a tota la Franja de Ponent aragonesa.

L'any 1973 el franquisme, durant la gran emigració cap a Barcelona i Reus, eliminà la independència de tots els municipis catalans de la Ribagorça (Sapeira, Orrit, Espluga de Serra, Castellet, Aulàs, la Torre de Tamúrcia...) i els agregà maldestrament a Tremp, que va esdevenir així el municipi més gran de Catalunya. Des de llavors els catalans que viuen a tocar del riu Noguera Ribagorçana han de fer 70 quilòmetres d'anada i 70 de tornada fins a Tremp pel coll de Montllorbar, per votar i per fer gestions al Consell Comarcal del Pallars Jussà.

L'informe Roca a l'any 2000 demanava la incorporació de tots aquests municipis neopallaresos a la nova comarca catalana de la Ribagorça, atès que amb el Pont de Suert la comunicació els és molt més fàcil seguint la carretera N-230, que voreja el riu Noguera Ribagorçana. Esperem que

el nou Estat català faci efectiu el canvi de comarca, ja que ni CiU ni els tripartits no van tenir ni capacitat ni interès a fer-lo.

El riu Noguera Ribagorçana és un dels més explotats del món: Endesa aprofita gairebé tots i cadascun dels metres de desnivell des del pantà d'Escales (neix al Pont de Suert) fins al pantà de Santa Anna (desemboca a Alfarràs), passant pel gegantí pantà de Canyelles: amb quasi 700 hm³ de capacitat, és un dels pantans més grans d'Europa. El que ningú no sap és que, a més dels pantans, entre Sopeira i el congost de Mont-rebei Franco hi va fer construir a cota constant un túnel de 18 km sota terra, que genera un salt subterrani d'aigua de 180 metres d'alçada. Aquest fabulós desnivell fa que les dues turbines subterrànies de la central de Montanyana generin quasi el 50% de

RAMON TREMOSA

l'energia que consumeix tota la província de Lleida! (totes dues turbines, per cert, estan situades a la banda catalana del riu).

Al juny 2015 vam fer amb caiac el congost de Mont-rebei amb el conseller de territori Santi Vila, en una visita que va ser clau per evitar la presa que Endesa hi volia construir tot just a l'entrada del congost: la Generalitat va fer un informe desfavorable i la totpoderosa CHE la va descartar definitivament a l'agost del 2015, després d'unes intenses campanyes de pressió popular (va ser també definitiu que el Mont-sec ja fos Xarxa Natura 2000 de la UE).

Poc abans d'arribar al congost i a la mansa cua del pantà de Canyelles vam aturar-nos a contemplar amb el conseller Vila un espectacle insòlit i astorador: de sota terra brollaven, enmig d'un soroll eixordador, 30 metres cúbics d'aigua per segon, que s'unien als un o dos miserables metres cúbics d'aigua, per segon!, que Endesa fa baixar pel riu entre Sopeira i el congost de Mont-rebei. Aquest cabal tan minso i raquíctic fa que el riu presenti un aspecte molt miserable i avorta totes les múltiples formes de vida a la Ribagorça (pesca, ràfting, càmpings...) que la Noguera Pallaresa sí que dona al veí Pallars.

Aquest cabal també incompleix la directiva europea de l'aigua en liquidar-hi moltes formes de vida animal i natural. Esperem que el nou Estat català restitueixi a la gent de la Ribagorça el cabal i la vida que el franquisme ens robà.

Eurodiputat independent pel PDeCAT